

KÖZVÉLEMÉNY

HÉTFŐI UJSÁG

Előfizetési ár:
Egész évre 6 korona, havonként 25 krajczár.

Felelős szerkesztő és kiadó:

ROSTKOWICZ ARTHUR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Horváth Mihály-utca 7. sz.

Hirdetések árszabály szerint.

Akié a föld, azé az ország.

Somogyvármegye közgyűlési terméből a szürke, unalmas tárgysorozat egyhanguságából elrebbent tavaly az ige: akié a föld, azé az ország. Kacskovics Kálmán bizottsági tag erős nemzeti eszmétől áthatott javaslatot terjesztett a közgyűlés elé. Hogy az árverésre jutott földbirtoknál lépjen előtérbe a magyar állam elővételi joga, az idegenek birtokvásárlása akadályoztassék meg és a külföldön élők, kiknek itt hazánkban van birtokuk, külön is adóztassanak meg. Ezt a javaslatot nagy lelkesedéssel fogadta el a közgyűlés és elhatározta, hogy érdekében felír a Házhoz, megküldi pártolás és csatlakozás végett a többi törvényhatóságoknak.

Azóta a Ház asztalán fekszik. A kedvezőtlen viszonyok miatt erre a kérdésre nem jutott idő és a Széll-kormány letűnt a cselekvés színteréről, mielőtt még foglalkozhatott volna e javaslattal, melynek sorsa az új kormány kezébe megy át.

Vajha megértené a kormány és a parlament, hogy mily nagy, erős nemzeti eszmét rejt e javaslat, hogy milyen hatalmas faji érzés nyilvánul meg ebben a feliratban, s hogy létezésünk, fennállásunk, tova fejlődésünk, kulturánk és szociális bajaink milyen szoros összefüggésben vannak a földdel.

Vajha regélné e felirat a rég elmúlt időről, mikor azoknak a régi kastélyoknak környékén nem idegenek, nem osztrák urak lövöldöztek a vadat, hanem kaczagányos, mentés urak üldözték hol a törököt, hol a németet.

Vajha eszükbe jutna, hogy a felvidéken, hol egykor Rákóczi lobogtatta a magyar szabadság zászlaját, ma idegen urak cseh napszamosai turják a földet.

De ha elfeledik a multat, hát jusson eszükbe a jelen. Dunántul, Baranyában, a mohácsi síkon négyezer hold területen német kuplékat énekelve szántja a mi földünket Ausztria szülőtte. A zsellérházakban német szóval dicséri az Istent a stájer, a német, hogy ilyen áldott helyre került.

Zemplénavármegye 6301-58 □-km. területéből 129 879 hold külföldi állampolgár tulajdona. E másfél-százezer hold területen nincs egyetlen magyar gazdatiszt, nincs egyetlen magyar ispán, nincs magyar család.

Igy van ez a többi felvidéki uradalommal is.

Csehországból, Ausztriából idetele-

pitett személyzet végzi a munkát. A magyar paraszt pedig mit tehetne mást, — kivándorol. Földje nincs, parányi viskója felett megperdül a dob s hajléktalanul marad a saját hazájában. Kenyeret, munkát nem juttat neki az a föld, amelyhez pedig neki volna legtöbb joga. Nem maradt hazájában egyebe, csupán a koldusbot, — megy vele tovább, míg kiszakad a lába alul az ut s az amerikai kohók tüzeben pusztul el.

Pedig a magyar földmives a világ legkitünőbb munkása. Reggeltől késő estig turja a földet. Erős hazaszeretete legyőzött minden külföldről importált szociális eszmét. Nem kért ettől a földtől, mely hazája, soha mást, csupán életében kenyeret, holta után sirhelyet. Itt nem jut részére az első, a másikat megtalálja bárhol. Mit keresne itt a magyar? Az idegen uradalom emberei külön államot képeznek az államban, idegen gazdájuk védelme alatt. Elzárkóznak, külön társadalmat alkotnak, de nem lesznek magyarok soha.

Az óriás uradalom illusztris hercegei, grófjai eljönnek ide a szarvast üzni, vadat hajtani. Valaha őket hajtották a „Hej Rákóczi, hej Bercsényi!“ akkordjai mellett. Évenként egyszer kinyitják a kastélyok nagy termét s feltálalják a kenyértől a sóig Bécsből hozott ételmet, megiszszák a gyöngyöző magyar bort, aztán Isten veled ország!

Az uradalom óriási jövedelmeit elviszi a posta Bécsbe és ott költik el az árát utolsó fillérig. Még a személyzet sem vásárol itt semmit. Gráci lódent hord a gazdatiszt, tiroli kucsmában jár a cseléd. A legkisebb szeg, a legnagyobb gép külföldről kerül. Nem hajt nekünk semmi hasznót az idegen földesur.

Az a somogyi javaslat nagy horderejű. Gondolkodjanak felette. A kivándorlás szomorú bizonyítéka a tényeknek.

Nincs az Isten ege alatt nép, mely úgy szeretné a hazáját, mint a magyar paraszt és ime mégis kivándorol, mert nincs földje, munkája. Az eladó földbirtokokat pedig ijesztően vásárolják a nemzetiségi takarékpénztárak. Ha később ebredünk, keserűen bizonyosodik be rajtunk: akié a föld, azé az ország.

Szeged nem kap tűzértséget.

Városunk tanácsának régi bogara, hogy Szegedet hadtestparancsnoksági és püspöki székhelylyé tegye. Szép ábránd ez, szó sincs róla. Ha sikerülne, hozna is talán valamit a konyhára. A katonaság ugyan édeskeveset számít. A tisztek kapitánytól fölfelé 40-50 lakást bé-

relnének, kapitánytól lefelé pedig hónapos szobákat. A piaci forgalom talán meg sem érezné, legfőlebb valamivel csökkenne a kivitel. A legényesség a napi 12 fillér zsoldjával nem számít. Bezzeg a püspöki székhely idehelyezése már sokkal többet nyomna a latban, s a tanács sóváran kotorná ki a papzsákból az 50 % pótdót.

Sajnos, a városi tanács mindezen tervei pusztá ábrándok, amelyek beláthatatlan időnkig meg nem valósulhatnak. Ugy a hadtestparancsnokságok, mint a csanádi egyházmegyének a természetes központja Temesvár. Sok víz fog lefolyni addig a Tiszán, amíg ezen hiu ábrándok komoly tervekké válnak.

De a városi tanács régi csökönységével ragaszkodott mindig az ábrándjaihoz. Husz év óta különösen a katonaságért rajong. De nemcsak a tanács, hanem az egész törvényhatóság, sőt még a fehérség is él-hal a katonaságért. Hogy hadtestparancsnoksági székhelylyé legyen Szeged, azt hiszi a tanács, ahhoz elegendő az is, ha minden fegyvernemből lesz itt valamicske. Ezért kapaszkodott annyira az utászkaszánya után, amit meg is kapott. De még tűzértsége nincs, noha már husz éve jagat és kilincsel érte nagy alázatosan küldöttségekkel.

Husz év előtt a király is megígérte a tűzértséget. A tárgyalások is megindultak. Tömérdek tinta és papiros fogyott el, négy hadügyminiszter és öt kormány bukott meg, de tűzértségszárnyánk még sincs. A tanács azonban nem adta föl a reményt és pár hónap előtt megint küldöttség tisztelgett a királynál, a kormány tagjainál. A király is, a kormány tagjai is megígérték a jóindulatukat és most jön a csattanó: Szeged városával még csak szóba sem áll a hadügyi kormány, hanem Arad, Szabadka, Zombor városoknak helyezi kilátásba a tűzértséglaktanyát — hivatalos megkeresést is intézvéen a nevezett városokhoz.

Mit jelent ez? Vagy azt, hogy nem akarják a tűzértséget Szegednek adni, vagy azt, hogy meg akarják sarcolni városunkat. Szóval árveztetni akarnak a tűzértséglaktanyára. Ez a legvalószínűbb. De ez is szomorú bizonyítéka annak, hogy milyen lelkiismeretlenül zsákmányolja ki a rövidlátó városokat a hadügyi kormányzat. Négynek-ötnek is odaigéri a kaszárnyát, hogy a városok versengjenek érte. Egyikkel a másikra átvezetnek és az ostoba városok egymásra ígérek, sőt sokszor erejüket felülhaladó áldozatokra is hajlandók.

Ez a csunya játék fog megisméltődni most is. Előbb Szeged versenytársait szólítják föl ajánlattételre és csak azután Szegedet. A versengés vége pedig az lesz, hogy a tűzértséget nem Szeged fogja megkapni.

Addig azonban még sok szegedi küldöttség fog kilincselni az új kormányoknál. Még talán udvari lakajok és inasok kegyeiért is esedezni fog a város, amelynek tanácsa mindig tud fedezetet találni az ilyes költségekre.

Ez azonban mind felesleges. Az a kérdés, alkalmas-e Szeged arra, hogy ide tűzértséget helyezzenek. Az ország védelme szempontjából szükség van-e Szegeden tűzértségre? Ha igen, akkor ugyanis megkapja Szeged áldozatok nélkül is. Ha nincs, akkor pedig még áldozatok árán sem. Katonai hírforrás szerint pedig Szeged nem alkalmas erre, tehát nem is fog kapni tűzértségi laktanyát.

Ferencz József keserűvíz az egyedül elismert kellemes izü természetes hashajtószert.

Zúgó szélviharban.

Irta: Szalay Károly.

Zúgó szélviharban ég a szomszéd háza,
Sziporkázva száll a tüzes perje róla,
Rémületet kelt az ijedelem láza
S nem tudja a szomszéd házat hogyan óvja.
Iszonyatot keltő két koronás főnek
Galád gyilkosokra szétfrecsenő vére
S szomorú jele a zavaros időnek,
Hogy a főbűnösnek korona a bére.

Nem a népszabadság szólítja halálra
Elynomott hazának igavonó népét,
Csak egy másik zsarnok vérszoldjába vágyva,
Vértszomjazó horda szakítá el fékét.
S jaj annak a népnek, szenny tapad nevéhez
S átokült időnek borul rá az árnya,
Mely a szent szabadság égi eszményéhez
Nem a jog, de gaszág bűnös útját járja!

Tiszteletet kelt egy rabigába görnyedt
Nemzet haragjának megnyilatkozása,
De megvetés sújt oly vértzomjazó szörnyet,
Mely csak igát vált, de nincs szabadulása.
S milliók áldása száll a szolgaságból
Nemzetet megváltó vértanuk nevére,
De bérgyilkos szolgák átkos zsvájából
Boszuért kiált a legyilkoltak vére.

Szabadságra termelt nemzeteknek féltett
Eme drága kincsünk minden kis virága
S boszúja ha sújt is: nemzeteket éltet
S ártatlanok vére nem tapadhat rája.
Am ha akad nép, mely önkezével tépi
A szabadság vérrel szentelt lobogóját:
Átkozott az is, ki büntetlenül nézi,
Hogy a drága kincsünk rablók tékozzolják!

Tápé tanügyi botrányai.

I.

Tápén az iskolákban a vizsgák e hó 15 én tartattak, — délelőtt a fiú és leány II, III, IV., V. és VI. osztályaiban egyszerre, délután ugyan csak két tanteremben és pedig két külön helyiségben, a fiú és leány I. osztályaiban ugyanegy időben tartattak meg.

Különös, hogy egy elnök egyszerre két tanteremben vizsgáztat, az iskolaszéki tagok pedig hol itt, hol amott vannak, jönnek-mennek; ily körülmények mellett hogy figyelhetik meg az eredményt? Nem tudható, vajjon azért volt-e két-két tanteremben egyszerre a vizsga, mert az elnöknek ez már bevett szokása, ami nagyon valószínű, minthogy Tápén évek óta így szokott ez lenni; avagy azért van-e ez így, hogy sem az iskolaszék a tanítók munkásságát, sem a tanítók egymás munkaterményét ne bírálhassák?

Ez igenis kifogásolható, mert ily kapkodó eljárás mellett sem a tanterem eredmény nem mutatható ki teljesen, sem a gyermekekben, sem a tanítóknak nincs felkelve a munkásság, a törekvés, ami a tanítás rovására van. — Két óra alatt egyszerre két külön tanteremben az iskolaszék hogy képes kimerítő képet alkotni az évi tanításból? Hogy képes megállapítani, vajjon a tanító megfelelt-e a belé helyezett bizalomnak?

Ami a tanterem eredményt illeti, mint előbbi számainkban is mondtuk, bizony az silány és most a vizsga megerősítette. Míg ez iskolák felekezeti maradtak, míg a tanítók az iskola ügyeivel mit sem törődő iskolaszéki elnöknek, a plébánosnak mindenhatóságától függenek, addig e bajok gyökeresen orvosolva nem lesznek.

Minek az olyan plébánosnak az iskolaigazgatási hatalom a kezében, aki az iskolákat ritkán, némelyiket sohasem látogatja; aki a plébániai konyhában tartott szakácsnői értekezletek határozmányai szerint igazgat; aki a besugásokra hallgat és némely tanító iskoláját a vizsgán kívül egyszer sem látogatta meg.

Az utóbbi iskolaszéki gyűlésen két iskolaszéki tag a kántor-tanító ellen indított és erősen elmérgesedett hajszá ügyében kérdést intézett a plébánoshoz, ugyanezt tette a plébánián az egyik községi képviselő is. Persze Pilatusként mossa kezét a pap, de mi állítjuk és bizonyítani is tudjuk, hogy a kántor üldözésben a legnagyobb szerepet a pap viszi két tanítónóval, akik benfentesek a papi konyhán. Ha nem ő volna a kántor-tanító legnagyobb

ellensége, akkor a plébánián a szolgálójával felhivatott szülőkkel nem iratná ott alá az előre megszerkesztett vádleveleket.

Amíg Tápén a papi önkény ennyire ural kodik, a tanítók közt a béke sem állhat helyre. Igaz ugyan, hogy Tápé község iskolaszéki tagjaiban megvan a jó akarat, de a cselekedetben eddig hagyták magukat vezetni. Most azonban erős elhatározásuk, hogy akaratuknak érvényt szereznek, hogy a szűnődő folyamán az eddig oklevél nélküli nő által ideiglenesen betöltött I. fu-osztály vezetésére okleveles férfi tanítót választanak, Francsekne tanítónőnek pedig az eddig viselt dolgait tovább nem tőrük el. A község népe népgyűlésen is fellép e gyalázatos rendszer ellen.

Avagy nem szegényteljes állapot, hogy az iskolaszéki elnök plébános eddig megtűrte, hogy az egyik tanítónőnek leánya holmi szegedi cigánylegényrel a tanítónői lakásban viszonyt folytasson, amelyből fattyuhajtas is származott.

Megengedheti a kath. tanítónő, hogy leánya holmi cigánylegényrel vadházasságban éljen? Hogy a törvénytelen porontyot, mint nagyanya a község lakosainak szegényére az utcán, nyilvános helyeken hordozza? Micsoda példaadás ez a népnek? A tanteszületre is mily lealázó azon eljárása, hogy a község szegény lakosaitól kenyeret, tarhonyát, krumplit, itcze lisztet, tüzelő anyagot, pár garast kéreget, hazról-házra koldusként jár a r. kath. tanítónő, s amit a nyomorral küzdő népből kicsikar, a hus és tej árával és a kölcsönökkel évek óta számtalan helyen tartozik?

Micsoda erkölcsi állapotra mutat az, hogy Francsekne a nyugtáival a hitelezők a fizető pénztár elé állanak. Minden elsején 10—15 hitelező várja a pénztárnál a kölcsönadott pénzt. Ott állanak a szegény hitelezők, mert másként még a veszett fejsze nyelét sem láthatnak. Francsekne nyugtáit évekig hitelezőinél hagyja, de azért fizetését mindig felvette, *persze más nyugtát állított ki. Ez nyílt csalás.*

Megbotránkozva hallottuk, hogy Francsekne a tankönyvek árát elköltötte, amiért a szülők a községi bíró elé hívták, a hol e vád beigazolást nyert, sőt a tanítói nyugdíjalap javára minden tanköteletől beszédet 30 fillérekkel sem tudott kellő időben elszámolni. Ugyanis 1902. évi december 16 án kellett volna elszámolnia, de 1903. évi január havában sem tudott fizetni, noha az előjáróság többször felszólította az elszámolásra. Az előjáróság ez ügyről annak idején a tanfelügyelőségnek jelentést tett, de mihaszna, ha a tápéi iskolaszék elnöke a tanfelügyelőséget úgy értesítette, hogy *felvértelen alapult az egész. Ezt lehet így mondani, de nem így van, majd a fegyelmi vizsgálat kideríti, hogyan van? Hasztalan biztatja a plébános őket, „ne féljenek, míg én a hátuk megett vagyok, nem lesz bajuk.“* Hasz a-lan mondja: *„a néphe ne bizzanak, a parasztot fülénél fogva vezetem,“* — ez egyszer Tápé község népe tudni fogja, mik a teendői, a község előjárósága, képviselőtestülete és iskolaszékének erélyessége a jelen tanügyi állapotokon változtatni fog, magát vezetni nem hagyja, összetett kézzel nem nézi az olyan pap önkényuralmát, akinek a miclőbbi távozasan szívéből örvendene. Hogy miért, arról külön is meg fogunk emlékezni.

Ujdonságok.

— **Rákóczi ünnep Szatymazon.** A hazafias szatymazi gazdakör elhatározta, hogy július hó folyamán a kurucz szabadságharc 200 éves fordulójára emlékére Rákóczi-ünnepélyt rendez. Így ad példát e derék tanyai kör a városi népköröknek a hazafias kötelességek teljesítésében.

— **Vizsgálat a tanfelügyelő ellen.** Végre hirt adhatunk arról, hogy dr. *Tergina* Gyula tanfelügyelő ellen a vizsgálat megindult. Ma, hétfőn van az első fegyelmi tárgyalás Szentesen, a megyeház kistermében. A vizsgálatot *Cicatricis* Lajos alispán elnökle alatt *Fekete* Márton és *Kiss* Zsigmond közigazgatási bizottsági tagok vezetik. A feljelentők képviselőben dr. *Kelemen* Béla országgyűlési képviselő fog megjelenni. Tekintettel a nagy anyaghal-

mazra, a vizsgálat hetekig fog elhuzódni. A tanfelügyelő kétségbeesetten kapkod fűhöz-fához, nyilatkozatokat tesz, hogy gyöngíteni lehessen a vádakat, ami azonban aligha fog sikerülni. A vizsgálat során egész sereg tanut fognak kihallgatni s általános a vélemény, hogy a tanfelügyelő a megyében meg nem maradhat tovább.

— Az uszora hivatalból üldözendő.

Az uszoraról készített új törvényjavaslat sokkal szigorubb, mint a régi. A régi szerint az uszoráskodás csak vétség volt, az új szerint már súlyosabb esetek már büntettek lesznek, melyekért két évig terjedhető börtön és 500—8000 koronaig terjedhető pénzbüntetés jár. Nemcsak a kölcsönt, hanem az uszora összes fajta büntetéssel sújta s az uszoras követelések bírói uton való behajtását meg nem engedi, a burkolt uszoras szerződést is érvénytelennek jelenti ki. Ha valaki többször uszoráskodik, azt ki lehet utasítani a községből és el lehet tiltani annak a foglalkozásnak gyakorlatától, amelynek körében az uszoráscselekményt elkövette. Legfontosabb intézkedése a javaslatnak az, hogy az uszorást ezentul hivatalból fogják üldözni, vagyis a királyi ügyészség indítványára fogják megindítani az eljárást. Ha tehát a feljelentés megtörtént, akkor a panaszzal niába egyezik ki az uszoras, a büntetést el nem kerülheti. A javaslat a törvényt visszaható erővel ruhazza föl, ami azt jelenti, hogy ha az uszoras cselekmény életbelépése előtt követtetett is el, de az ügy még ítéletileg vagy egyezségileg végleg nem rendeztetett, akkor szintén megindítható a bünvádi eljárás. Intő szózat ez az uszorasokhoz, hogy már most hagyjanak fel bűnös üzelveikkel, mert az új törvény visszafelé is néz s a törvény megszületése előtt elkövetett uszoráskodást is büntetni fogja. Ez lesz a törvényes büntetett uszora, de mikor alkotják már meg azt a törvényt, amely büntesse, hogy ember munkacerejét hajnalról késő estig 60—80 filléért béreljék ki az uradalmak? Vagy talán ez nem uszora?

— Iparostanonczok kiállítására.

A szegedi iparostanonczok munkakiállítását június 28 án d. e. 9 órakor nyitják meg az ipartestületi ház földszinti termében.

— Ki fizesse a vízvezetési díjakat?

Az állandó vízvezeték kérdése végre valahára a megoldáshoz közeleg. E nélkül nem volna modern város Szeged. A vízvezetési díjakat természetesen a házi uraknak kell fizetni, ők azonban a lakókra szeretnék azt sózni, ami igazán képtelenség. A vízvezeték létesítése leginkább a házi urak érdeke, mert először is a házuk értéke emelkedik, a lakóknak nagyobb kényelmet tudnak nyújtani, tehát azok magasabb házbért is fognak fizetni, a házaikat tisztábban tarthatják, sőt tűz ellen is hathatósabban védekezhetnek. Kézen fekvő dolog tehát, hogy a vízvezeték a házi urak érdeke, — tehát a vízhasználati díjakat is fizessék ők. Az már más kérdés, hogy ők hogyan vegyék meg a lakóikon. Egyezzenek ki külön-külön a lakóikkal, vagy pedig a házbérbe számítsák a vízhasználati díjakat. Mar a kezelés könnyebbége érdekében is ez a helyes és méltányos eljárás.

— Rákóczi-album.

A Rákóczi-szabadságharc kétszázados évfordulója alkalmából értékes, becses és időszerű ajándékkal kedveskedik olvasóinak a legregibb és legnagyobb, legjobban szerkesztett, független irányu magyar napilap: az *Ugytelés*. Rákóczi album lesz ez a kiválóan becses diszmunka, a melynek nagyobbik fele a kétszázévesztendő dicső események irásában és képen való ismertetésének és bemutatásának lett szánva. A Rákóczi-korszak lesz tehát az album főtárgya s hivattott művészek képei, a legkitünőbb írók és történet-tudósok valamint politikusok tanulmányai festik majd hiven ezt a hatalmas időszakot... Ezen felül persze az év minden kimagasló események és a magyarság minden nagy érdekének jut tér az albumban s lesz ezeken kívül nagy irodalmi része is, amely díszére válik a majd minden könyvtárnak. Mutatóul ez albumból minden ujonan belépő előfizetőnek a kiadóhivatal azonnal küld teljesen ingyen és bérmentesen egy gyönyörű kartonlapot, amely *Kossuth Lajos leghibebb arcképe*. A kép, amely sok mással együtt az album egyik melléklete lesz, Morelli tanár metszése és a *Franklin-Társulat* kitünő nyomdájából kerül ki. Az évközben járó kedvezésekből ez a karácsonyi ajándék nem von el semmit. Nagy ünnepi mellékletek, bőséges irodalmi rész, a legkitünőbb regények, nagy események idején külön kiadások és külön mellékletek sohasem maradnak el. Az Egyetértés megrendelhető egy hónapra 1 ft 80 krért a kiadóhivatalban: Budapest, IV., Vármege-utca 11. szám.

— **Temetés.** Szombaton délután temették nagy részvét mellett F. Tóth Lajos máv. altiszt nejét, Varga Erzsébetet. Az elhunytban Varga József városi tisztviselő a hűgát gyászolja.

— **Jellemző olvasmány.** A meggyilkolt szerb királynő multját kérelmetlenül teleplezte a világsajtó. Kalandos multu nő volt ez a Drága. Már 14 éves korában megízlelte a szerelem mámorát, 16 éves korában pedig már Párisban válogatta szeretőit. Viharos esztendőket töltött ott, s mikor onnan, vagyont szerezvén, hazakerült Masin mérnök vette el. A szeretői (katonatisztek és államférfiak) révén került be az udvarhoz, ahol a sok közt még Milán király is megfordult hálószobájában. Könnyen érthető, hogy miért keseredtek el úgy Milan, Natália, a szerb államférfiak és katonatisztek, mikor Sándor király nem elégedett meg azzal, hogy a szeretője volt, hanem még feleségül is vette. Bebizonyított tény, hogy királyné korában is szeretőket tartott, s igen jellemző erkölcsi világa az, hogy Drága kizárólag csak pikáns lapokat és könyveket olvasott. A halála előtti estén is arra kérte az udvari könyvtárost, hogy a „XIV. Lajos szeretői“ című könyvet keresse elő. Ez az olvasmány jellemző a koronás cocotte-ra.

— **Az ex-lex következményei.** A két hónapi ex-lex alatt az ország népe mintegy százmillió adóval maradt hátralékban, amelyhez hozzájárul az időközben szintén esedékessé és behajtás alá kerülő félévi adó. A gazdagok és tőkepénzesek természetesen nem szenvednek miatta, de annál jobban megérzi azt a szegény ember, aki különösen a nyári hónapokban nem tud fizetni. Ha tehát az ex-lex megszűnt, egyszerre a szegény emberek százazrei kerülnek végrehajtás alá és a dob pergésébe százazrek atkozódása fog vegyülni. Ezért szükséges, hogy a behajtás kiméletesen történjék és pedig úgy, hogy apróbb, heti részletekben engedtessek meg a fizetés, mert a behajtáshoz szokott szegény ember nem oka annak, hogy a behajtás hónapokon keresztül szünetelt az idén.

— **Mire magvénülünk.** Az öregségnek sokszor keservesek az évei, különösen ha a munkaképtelenség miatt beköszönt a hajléka a nyomor. Ezért még munkabíró férfikorában kell gondoskodni mindenkinek, hogy öregségére is legyen mit a tejbe aprítani. Takarékoskodni kell. A legegyszerűbb módja ennek, ha üzletészre vált magának mindenki a Bankégyesületnél (a Kass kávéházzal szemben) és magát heti egy vagy több korona befizetésre kötelezi. Ha szükségét szenved személyi hitel címén olcsó kölcsönt kap és a szövetkezet sorsjegynyerményeiben is részesedik.

— **Az orvosok szabadjegyei.** A gazdasági bizottságban nemrég Sari Janos kifogásolta, hogy a gőzfürdőbe minden, az ő szavai szerint „nyálás száju reportér“ szabadjeggyel jár. Nem tudjuk, hány potyajegyet adtak a szegedi ujságíróknak, annyit azonban kijelentünk, hogy a „Független Közvélemény“ szerkesztőségének egyetlen tagja sem kért vagy kapott szabadjegyet. Mi nem fájlaljuk különben az ujságírók szabadjegyét, ami különben sem kifogásolható, mert hiszen az ujságírók a világfürdőkben is szabadjegyet kapnak, mért ne kapnának hát a szegedi gőzfürdőben. Sokkal több szabadjegyet kaptak azonban az orvosok. Szegeden 40-50 orvos van, valamennyi szabadjegyes, ami pedig talán nem is járna, mert különösen most nyáron a szabadjegyesek valószínűleg megrohanják a gőzfürdőt, elfoglalják a kabinokat és a fizető fürdőzők kénytelenek várakozni, amíg a szabadjegyes urak kegyeskednek másfél-két órai fürdés után eltávozni. Ajánljuk a gazdasági tanácsos figyelmébe, hogy a potyajegyes orvosok és ujságírók részére a napnak olyan óráit jelölje ki a fürdésre, amikor a fizetőközönség nem veszi igénybe a fürdőt tulságosan, így pl. reggel 5-6, délután 1-2 és este 8-9 óraig. Mert az még se járja, hogy a sok potyajegyes miatt a város ezen amugy is roszul jövedelmező vállalata szenvedjen kárt.

— **Ujság a tüdővész ellen.** Ez is új gyógymód. Kétly Károly egyetemi tanár lapot alapított a tüdővész ellen. Talán még a kormány is támogatja ezt a lapot. A mi nézetünk szerint pedig ez az ujság nem fogja orvosolni a bajt,

hanem igenis gondoskodni kell a szegény ember sorsáról, a zsufolt pinczelakásokról, szükös falatról, gyermek munkáról, a viselős munkásnőről, ki kínos munkában görnyed nyomorult pár fillérért, az anyáról, ki nem bírja gyermekét szoptatni, éjjeli munkáról, tízenégy-tizenöt órás munkaidőről és hasonló jókról, a miket ugyan nem a patikában lehet kapni, de annál sürűbben találhatók uton-ut-szélen. Gondolkodjék csak Kétly ur e dolgokról és akkor talán belátja, hogy a tüdővész ellen más az orvosság, nem a tudományos folyóirat.

— **Szerelmes levelek bélése.** Egyszerűbb szűlők katonafiainak, szakácsnek, szobalányok a hadseregben szolgáló „fivérek“nek igen gyakran küldenek ropogós bankót zárt levelekben, hogy ne kerüljön sokba, vagy hogy a feltűnést elkerüljék, feladják mint egyszerű levelet. Különösen gyakorlatok idején, sürűn omlottak az ilyen levelek, melyek ha szerencsésen kézhez jutottak, egy-egy görbe napot csinált belőle a baka, a huszár. Amde sokszor megesik, hogy a rosz czimzés vagy a tovább masirozás miatt a levelet kézbesíteni nem tudják. Ilyenkor a posta a leveleket vissza a feladó állomásra. Ott a postahivatalban felbontják és azoknál a leveleknél, melyek így vannak aláírva, maradok szerető anyad, vagy holtig hűséges szerető, Juczi, Kati, Biri, Böske, Juli, Rézi, Miczi, Rűffke; ezeket természetesen kézbesíteni nem tudják. Ezeknek „béléseit“ bizottságilag számba veszik és takarekpénztárba helyezik. Ilyen formában a magyar postakincstár a kiegyezéstől máig 2 600,000 koronát gyűjtött össze. A horribilis tőke, a legszegényebb emberek filléréiből gyűlt össze. E roppant összeget a postakincstár humanus célra fogja fordítani. Nem sokára határozni fognak a felhasználás felett.

Innen-onnan.

(Belgrádi emlékek.)

Kállai Emil barátunk elmélkedik a Szeged ér Vidéke tárczarovatában ilyen czim alatt. Minden nap bead valamicskét 48 óra alatt szerzett belgrádi tapasztalatairól a nevezett világlap igazhítt olvasóinak. Nagyon aprózza az adagokat, nehogy csömörbe essenek az olvasók, ellenben kitartsanak az adagok az új rácz király legyilkolásáig.

Ujlaki Tóni is megjárta Belgrádot, 5 is temérdek tapasztalatokat gyűjtött 24 óra alatt, de nem találja ki, mért fél, hogy nem tközi bonyodalmakat okozna, már pedig lévén ő az örök béke és a hosszúnapi híve, valamint a Medjidje-rend és a Szegedi Friss Ujság tulajdonosa, — a nemzetközi békét megzavarni nem akarja.

Egyébként mesés fogadtatásban részesültek Belgrádban a szegedi ujságírók. Tiszteletükre kivonultak az összes vasuti hordárok, a bérkocsisok és a fináncz-különítmény. Az Obrenovics pártiak pedig egyre azon siránoztak, hogy mért nem jött hamarabb Ujlaki, akkor talán a trónörökös kérdését nem kellett volna ily szörnű eszközökkel megoldani.

Mikor a bérkocsis két forintot kért. Kallay és Ujlaki könyekre fakadva mondták:

— Drága, drága.

No erre káromkodott olyat a kocsis, hogy Ujlaki nemcsak a két forintot, hanem még a Medjidje-rendjelét is oda akarta adni borra valónak, de a kocsis Takovának nézte és önéreztelen visszautasította.

(Megbízható forrás.)

Balasa József, a Szeged és Vidéke fényes tehetségű riportere a közös hadseregbeli lak-tanya körül leste a belgrádi eseményeket. Egyszerre harsány káplárhang rezgett a fülébe:

— Mindön baka készen lögyön holnapra, mert 4 órakor indulunk . . .

Több se kellett neki. Rohant a szerkesztőségbe és megírta, hogy megbízható forrás szerint a 46. gyalogezred parancsot kapott az indulásra. Az ezred Bécsből kapta a parancsot és holnap reggel 4 órakor indul Belgrád ellen a Tisza-pályaudvarról.

Ujlaki Tóni csakugy szédült bele másnap, mikor a Szeged és Vidéke ezen híret olvasta. Hogyisne, kétszázal több Friss Ujság kelt volna el.

— De hátha nem igaz? — támadt föl benne a kétség.

Ment is rögtön, hogy megtudja a valót. Nem is kellett messzire mennie. A lábast vivő katonakutya toppant eléje a kutyamóssal.

— Vitéz uram — szolt hozzá Ujlaki, miközben a vitéznek szoltott ragyabunkós kutyamóssó azon igyekezett, hogy setesuta pofáját vitézi jelleggel ruházza föl. Igaz-e, hogy a 46. gyalogezred Belgrádba indul a ráczok ellen. Kapott-e már parancsot vitéz uram az indulásra?

— Kapott a fene.

— Tehát nem kapott.

— Nem.

— Köszönöm — rebegte meghatottan Ujlaki és hálásan szoritotta meg kérges tenyerét s vitéznek.

Másnap pedig megjelent a Szegedi Friss Ujságban a czáfolat, hogy a 46. gyalogezredet — mint megbízható forrásból értesülünk — nem mozgosítják.

(János nyelvel.)

— Ejnye de szép kék szömöd van öcsém, akár a körösztapádnak.

— No irótárs, az emeletös tóton mögmuttad, hogy nagy hatalom az ujság. Csak man az Albertöt tanitanad mög a szegedi csárdásra.

— Barátom, ez a Szatymaz nemsokara Buziáson is tultösz, annyi a itt a szerelömbeteg asszony.

(Inkább a fegyház.)

Itt történt Szegeden. A beteg tolvajt a kórházba akarták vinni.

— Jaj csak oda ne vigyenek tekintetös ur.

— Hát aztán mért ne?

— Inkább a csillagba, ott legalább embörenek valót adnak önni.

Mi hir a megyéből?

Algyőn a bérlő gazdaság nagy érdeklődéssel varja azon per eldöltét, melyet Herczeg Gáspár bíró indított Tóth János gátör, a bérlő gazdaság egyik tagja ellen. Az atkaszigeti hat éves bérlet lejártával Tóth Janost 40 korona és járuléka erejéig beperelte a bíró Huszar János ügyvédjével, bárha a hat esztendősz gazdalkodás eredményéről még máig sem számolt el, holott 312 szegény bérlő sürgeti az elszámolást. A polgári per Laszlo Adolf aljárásbíró előtt folyt le. Eddig öt tárgyalást tartott már benne, de még nincs vége. A tárgyalásokon kitűnt, hogy Tóth János nem tartozik a bírónak 40 koronával, hanem még neki van 54 korona viszontkövetelése, mert annnyival túlfizetett. Az algyői bíró belátván a követelése jogtalan-ságát, mindenáron egyezkedni akar Tóth Janossal, aki azonban erre semmi körülmény közt nem hajlandó, mert e 40 koronasz ügyből kifolyólag már is közel 200 korona perköltség merült föl, de meg az ezen ügyben hozandó bírósági ítélet az alapját fogja képezni azon elszámolási pernek, amelyet az atkai bérlő gazdaság 240 tagja indít Herczeg Gáspár ellen, aki jobban tenné, ha nem várná be ezt, hanem végre is leszámolna, mert ha perre kerül a dolog, a sok perköltség megemészti. A bérlő gazdaság tagjai nagy elkeseredéssel beszélnek arról is, hogy mit keresett a Tóth-Herczeg ügy tárgyalásain Kabók István közpénztárnok. Talán csak nem csöndes társa Herczegnek. A czéltalan és a való tényállásra semmiképp sem döntő okok miatt már ötször tűzött ki tárgyalást Laszlo aljárásbíró. Igazán kíváncsiak vagyunk rá, hogy hányszor lesz még ez ügyben tárgyalás és mikor kerül a dolog ítélehozatalra? A bérlő gazdaság nem fog leszerelni, mert a bérleti szerződés 14. pontja világosan megdönti Herczeg Gáspárnak azon állítását, hogy ő főbérlő volna, hanem igenis ő a bérlő gazdaságnak felelős megbízottja csupán.

Dorosmán nem kis feltűnést keltett az a rágalalmazási per, melyet Ungi Ferencz rendőr indított Otlinger Miklósné ellen, aki a piaczon látta, amikor Szegszárdi Istvánné kofa a rend éber órét megvesztegette. A rendőr rágalalmazási pert indított Otlingerné ellen, de a bíróság a tanuk vallomásával bizonyítottan látta a cselekményt és fölmentő ítéletet hozott. A rendőrt ezek után el kell csapni.

Pusztaszer hovatova rendes zárandok-helye lesz a magyarnak. Az a kar, hogy az Árpád-szobor és környéke teljesen elhanyagolt állapotban van. Ezen segíthetne a Szegeden székelő Árpád-egyesület. A szobor környéken az őgróf által adományozott 80 hold földet át kellene venni és befásítani. Az idén a kisteleki népiskola tanulói rendeztek hazafias ünnepélyt e hó 16-án és megkoszorúzták a szobrot. Az országos ünnepély augusztus első vasárnapján lesz.

Mindszenten az őgróf Pallavicini birtokán 4—5000 holdnyi szénakaszáló van, amelyet felgyújtással együtt 1600 ölenként 3 korona 80 fillérért adnának átáljába. Ez nem fizeti ki magát, mivel ez 4—5 napi, rossz idő esetén 6—7 napi munkát igényel, s ilyen munka mellett éhen hal a szegény ember.

Dr. Gál Zsigmond fogorvos

működését Szegeden, Széchenyi-tér 9. szám alatt, a régi Zsótér-házban (I. em. 4. ajtó) megkezdte.

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására adni, hogy **ARADI-UTCZA 4. sz. a.** Nedelkovits Milán ur házában a mai kor igényeinek megfelelőleg

„Vadászküirthöz“

cimzett vendéglőmet megnyitottam. Előzékeny kiszolgálással ezt személyesen magam vezetem. Régi jó hírnevem a múltban, úgy jelenleg is megfelel a n. é. közönség fokozott igényeinek, azon leszek, hogy ezt mindenkor fenntartsam és elismerésüket kiérdemeljem.

Kitűnő magyar konyha és tisztán kezelt boraim.

Mindenkor friss osapolású kőbányai első magyar részv. társ. sör.

Pontos és szolid kiszolgálás, friss villás reggeli zónától kezdve. Déli és esteli étkezés étlap szerint. Abonensek elfogadtnak.

A nagyérdemű közönség pártfogásáért esedezve teljes tisztelettel

Zsarkó Gyula,
vendéglős.

Zsákköcsönző intézet.

Tisztelettel tudatom a n. é. gazdaközönsséggel, hogy a régi Zsótér-házban (Feketesas-u). (Kötélgyártó üzlethelyiségben teljesen új zsákokat és vízmentes ponyvákat a legjutányosabban kiköcsönzők. Ajánlom a n. é. közönségnek kötéláruimat.

Kiváló tisztelettel

KLONKAY ANDOR, kötélgyártó

Legjobb fémtisztító-szer

volt és marad is az

AMOR

fém-tisztító.

Háztartásban nélkülözhetetlen. Kapható mindenütt

14, 20 és 30 filléres

dobozokban. ooooo Gyár:

Lnszkynski & társas Berlin

(Germania) NO.

Figyelni az AMOR védjegyre!

50 év óta fennálló

Vasöntöde és gépgyárunkat

Vízvezeték

felszerelési osztályllyal kibővítettük.

Parádi kenes, savanyu víz

hazai ásványvizek királya megérkezett és friss töltésben kapható. Kitűnő borvizi.

Jóth Péternél Szeged.

Ügyes fiu tanulónak azonnal felvétetik.

KÖNYVES LÁSZLÓ
MŰASZTALOS
SZEGEDEN, KOSSUTH-UTCZA 25. SZ.

—ooo—

Elvállal mindennemű butor készítését izléses kivitelben, valamint épület-, portál- és templom-berendezéseket. ooooooooooooo

Ügyes fiu tanulónak azonnal felvétetik.

Eladó vendéglő.

Szabadkán 40 év óta fennálló

a „Szarvas“-hoz címzett vendéglő IV. kör. 97. sz. a. a Zombori uton, nagy forgalmu utcasarkon, mely 1 kávéházterem, 1 korcsma-terem, 5 vendégszoba, a vendéglős részére megfelelő lakás, nagy konyha, mosókonyha, étéskamra, nagy pince és 100 löelhelyezésre való istállóhelyiségekből áll, Szabadkán eladó Bővebb értesítés nyerhető **Aubermann Miklós** úrnál, a „Szabadkai Kereskedelmi és Iparbank“ pénztárosánál Szabadkán.

Eladó szatócsüzlet.

Jó forgalmu szatócsüzlet házzal vagy anélkül eladó. Tudakozódhatni **Muske Maria Algyő**, vagy a kiadóhivatalban.

ÚJ ZÁLOGINTÉZET SZEGEDEN.

A »Bankegyesület, mint szövetkezet«

zálogüzletét

megnyitotta saját helyiségében. Deutsch-Erdélyi palota. Kass-vigadóval szemben.

Zálogkölcsonök adatnak

értékpapírokra, ékszerekre, árukra.

Üzleti órá

délelőtt 1/29—1 óráig délután 3—5 óráig.

Bankegyesület, mint szövetkezet.

Hölgyek figyelmébe!

A női szépség legfőbb kelléke

a szép arc, a dus hajzat és tiszta fogak.

Hogy ez meglegyen, használtassék az arcbőr ápolására legkiválóbb készítmény, az elegáns hölgyek kíválóan kedvelt szépitőszere:

az orgona-crém

Minden eddig készített szerek között a legkitűnőbb készítmény, mivel nem zsiradék. Kis tégely 1 kor., nagy 1 kor. 60 fill., szappan 70 fill., powder 3 színben kis doboz 1 kor., nagy 2 korona.

Kajhullás ellen és hajkorpa elmulasztására, mint hajnövést előmozdító szer, legmegbízhatóbb a dicső le-**bojtorján hajszesz**, ára 2 korona, **Chinin hajviz** ára 1 korona 20 Tanno **Chinin Pomade** ára 1 korona 20 fill. A fogak tisztán és ép állapotban tartásához legjobb a **Szalicyl-fogviz**, ára 1 kor. 20 fill. és **Menthia Fogpor**, ára 1 kor. Mind e szerek egyedül valódi minőségben kaphatók

Barcsay Károly gyógyszerárban

Szeged, zöldség-piacz, Széchenyi-tér 12. szám.

Üzletáthelyezés.

Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel, hogy

hadfelszerelési és egyenruházati

intézetünket

Kárász-utca 10. sz. alá,

a Gaál-féle házba helyeztük át.

Nemes L. és Társa.

Lengyel Lőrincz

cs. és kir. udvari butorgyáros

Ujonan, modern berendezett műasztalossága

SZEGED, Vadász-utca 2. sz.

Elvállal a legjutányosabb ár mellett kizárólag szolid kivitelben, előadott vagy saját tervek szerint egyes butorok vagy egész berendezés készítését. Klauzál-téri fényesen berendezett butor áruházában pedig kész butorokból állandó kiállítás van.

Tátra legolcsóbb fürdője és klimatikus gyógyhelye

BARLANGLIGET.

amely Szeged és az Alföld úri közönségének is kedvencz fürdője.

Posta, távirtda, telefon helyl Bélan. Villamos világítás, víz-pefenyőlap- és villam

Vasut 1 órányira Szepes-gyintézet, meleg-, sós-, törnyfürdők Uertl-kura.

Javalva: Női bajok, emésztős-orszegénység, a légző- és ok megbetegedéssel, rheumatismus, szivbaj és minden ideggyöng

Előevad június 1-től 30-ig. Fő y július 1-től augusztus 31-ig. Utóidény szeptember 1- g. Teljes ellátás 1 hétre 24 korona. Szobák ára 1—5 kor. Az első és utolsó év-igiban 50% engedmény. Gyógy- és zenedij nincs.

Fürdőorvos: **Dr. Fialka Gusztáv** Budapest, VIII., Kerepesi-ut 10.

— Prospektust küld a fürdőigazgatóság. —

PÁLFY TESTVÉREK

vasöntöde és gépgyára

Szegeden,

Kálvária-utca.